

3
2007 (135)

ПІДПРИЄМНИЦТВО, ГОСПОДАРСТВО і ПРАВО

Щомісячний науково-практичний
господарсько-правовий журнал
видається з 1 січня 1996 р.

ІНСТИТУТ ПРИВАТНОГО ПРАВА
і ПІДПРИЄМНИЦТВА
АПРН УКРАЇНИ

СПІЛКА ЮРИСТІВ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВИ І ПРАВА
НАН УКРАЇНИ

Шеф-редактор
МАКАРОВА
Алла Іванівна

Редакційна
колегія:

ХАВРОНОК
Микола Іванович
*головний
науковий
редактор*

МЕЛЬНИК
Микола Іванович
*заст. головного
наукового
редактора*

ВАСИЛИК О.
ДЕМЧЕНКО С.
ЗАДОЯ А.
ЗАКАЛЮК А.
КУБКО Е.
КУЗІНЕЦОВА ІІ.
МАМУТОВ В.
МАХІНЧУК В.
НАВРОЦЬКИЙ В.
ТКАЧЕНКО Н.
ТОРГАШИН О.
ХМІЛЬ Ф.
ЧЕЧЕТОВА Н.
ЧУБУКОВА О.
ШАКУП В.
ШЕГДА А.

ТРОФІМОВ
Сергій Станіславович
*радник головного
наукового
редактора*

АКТУАЛЬНИЙ КОМЕНТАР

- Дмитро Приймаченко*
До питання вдосконалення провадження у справах про порушення митних правил 3
- Володимир Кравчук*
Відмова від виходу та недійсність виходу з господарського товариства 7

МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО

- Ганна Гулевська, Світлана Сергеева, Ярослав Сидоров*
Порівняння предмета та метода регулювання трудового права і міжнародного приватного права України 9
- Сеєн Передерієв*
Система права як фундаментальна категорія структурних понятійних рядів міжнародних морських правовідносин 13
- Володимир Балдинюк*
Співвідношення положення про обхід закону та застереження про публічний порядок у міжнародному приватному праві 16
- Дмитро Павленко*
Принцип добросовісності в договірному праві країн континентальної системи права 19

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО. СІМ'ЯНЕ ПРАВО

- Наталія Давидова*
Споживче право: комплексне правове утворення 23
- Ольга Боржемська*
Правове регулювання договірних відносин у сфері службового авторства в Україні 27
- Олександра Полякова*
Розірвання договору за рішенням суду 32
- Дмитро Кулик*
Реквізити розрахункового чека 36
- Андрій Гулик*
Право акціонера на участь в управлінні справами акціонерного товариства 40
- Володимир Богославець*
Цивільно-правова характеристика кола суб'єктів надання правової допомоги 44
- Тетяна Воробйова*
Договір добровільного страхування медичних витрат як новий інструмент страхового ринку 48
- Алла Байдалакіна*
Теоретичні проблеми визначення поняття «сім'я» в умовах розвитку суспільних наук 52

ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО

- Наталія Ненюк*
Пеня у сфері зовнішньоекономічної діяльності: основна характеристика, проблеми застосування та шляхи їх вирішення 56
- Катерина Письменна*
Господарсько-правові засоби державного регулювання відносин у сфері суднобудування та судноремонту 60
- Дмитро Александров*
Питання законодавчого закріплення методики оцінки об'єктів інтелектуальної власності при купівлі-продажу цілісних майнових комплексів 64

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО. ТЕОРІЯ УПРАВЛІННЯ

- Андрій Манжула*
Адміністративно-правовий статус місцевих органів виконавчої влади щодо управління економікою в регіоні 68

На першій сторінці
обкладинки –
пам'ятник
Магдебурькому
праву в м. Києві

<i>Анастасія Сіліна</i>		
*Щодо визначення поняття «надзвичайна ситуація»		72
<i>Олександр Манойленко, Сергій Знахур</i>		
Особливості ранньої діагностики та оцінки ефективності управлінських впливів щодо попередження кризових явищ		75
ФІНАНСОВЕ ПРАВО		
<i>Віктор Чернадчук</i>		
До питання об'єкта бюджетних правовідносин		79
<i>Павло Дуравкін</i>		
Геня як спосіб забезпечення податкового обов'язку		85
ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО		
<i>Данило Гетманцев</i>		
До питання про інформаційне право як самостійну галузь права України		88
ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО		
<i>Алла Барабаш</i>		
Правові наслідки спадкування земельних ділянок сільськогосподарського призначення та земельних часток (паїв) іноземцями		92
ІСТОРІЯ ТА ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА		
<i>Лідія Івершенко</i>		
Генезис права приватної власності на території Української держави		95
<i>Олександр Бідей</i>		
Основні пріоритети правової політики України		100
<i>Віталій Титич</i>		
Державно-правові форми впливу на економічні відносини		104
КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО		
<i>Юрій Фрицький</i>		
Конституційно-правові засади становлення державної влади в Україні		107
<i>Олексій Богашов</i>		
Електоральна гілка влади як потенційний напрям розвитку системи виборчих комісій України		110
<i>Сергій Чижурлій</i>		
Конституційно-правовий статус міністерств України: основні теоретичні питання		115
КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО		
<i>Олексій Барков</i>		
Практика заміни невідбутої частини покарання у виді позбавлення волі більш м'яким покаранням		119
<i>Євген Ращенко</i>		
Проблеми понятійного апарату злочинів у сфері комп'ютерних технологій		123
<i>Володимир Гримайло</i>		
Окремі питання Інституту вина у Кримінальному кодексі України		127
КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС. КРИМІНАЛІСТИКА		
<i>Ірина Чурікова</i>		
Універсальність принципу всебічності, повноти й об'єктивності дослідження слідчим обставин справи у системі кримінально-процесуальних принципів та їх взаємодія		133
<i>Микола Самбор</i>		
Теоретичні аспекти використання та реалізації державних інтересів та інтересів фізичних і юридичних осіб у кримінально-процесуальному законодавстві України		137
<i>Валерій Редик</i>		
Встановлення психологічного контакту з неповнолітнім правопорушником		141
МІЖНАРОДНЕ ПРАВО		
<i>Олена Белова</i>		
Деякі аспекти міжнародно-правової сутності морської політики України (цілі, принципи, завдання та пріоритетні напрями реалізації)		145
ЕКОНОМІКА		
<i>Іван Грищенко</i>		
Особливості трансформаційних змін в економіці України		149
<i>Омелян Лищишин, Марія Лищишин</i>		
Управління науково-технічним прогресом через ліцензії, винаходи та ноу-хау		153
РЕЦЕНЗІЯ		
<i>Володимир Кройтор</i>		
Книга, що потрібна кожному юристу		3 стр. обл.

ЕЛЕКТОРАЛЬНА ГІЛКА ВЛАДИ ЯК ПОТЕНЦІЙНИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ВИБОРЧИХ КОМІСІЙ УКРАЇНИ

Олексій Богашов,

*викладач Кіровоградського юридичного інституту
Харківського національного університету внутрішніх справ*

Побудова демократії є тривалим, складним і багатограним процесом, що вимагає дотримання державними інституціями та суспільством певних принципів, умов існування. Одним із основоположних вважається принцип поділу державної влади, який відображає відповідну політико-правову доктрину і лежить в основі побудови механізму демократичної держави [1, с. 6]. Розроблення цієї доктрини та обґрунтування поділу державної влади – складний та багатоетапний процес. Участь у ньому брали правники та філософи різних періодів. Перші теорії поділу державної влади (за галузевими напрямками діяльності) базувалися на емпіричних дослідженнях існуючих державних ладів країн Європи. Остаточним варіантом прийнято вважати концепцію Ш. Монтеск'є, викладену ним у праці «Про дух законів». В її рамках було сформульовано основні причини, що зумовлюють необхідність поділу державної влади за функціональною спрямованістю та принципи розмежування повноважень між різними суб'єктами. Це дало основу для запровадження поділу (уособлення) всієї державної влади на три гілки: законодавчу, виконавчу та судову. Така концепція троїстої структури державної влади з часом зазнала удосконалень та була адаптована до особливостей конституційного ладу різних демократичних держав світу.

Поділ державної влади за трьома «мегагалузевими» напрямками діяльності знайшов своє відображення і в Декларації про державний суверенітет України від 16.07.1990 р. Пізніше це положення у перефразованому вигляді знайшло своє місце у ст. 6 Конституції України.

Аналіз сучасних інтерпретацій концепції троїстого поділу державної влади дозволяє зробити висновок, що всі вони були значною мірою формалізовані. Цей процес супроводжувався суттєвою диференціацією органів виконавчої та судової гілок влади. Збільшенню кількості функ-

ціонально відокремлених державних інституцій сприяло виникнення значної кількості сфер суспільного життя, що потребували державного контролю або управління.

Функціонування державного апарату, який вже не вкладався в догматичну концепцію Ш. Монтеск'є, зумовило дискусію як серед учених-правників, так і серед філософів-політологів. Усі дискусії зводяться до обговорення догматичності існуючої теорії поділу державної влади. Результатом дискусії стали дві точки зору. Одна із них зводиться до визнання того, що державна влада має три основних галузі діяльності (законодавчу, виконавчу та судову), а всі інші є вторинними, похідними від них або такими, що за обсягом не можуть претендувати на виділення їх виконавців в окрему галузеву систему органів. Прихильники другої точки зору обґрунтують висновок про те, що існує потреба переглянути троїсту концепцію поділу державної влади та законодавчо визнати деякі підсистеми державних органів, функціонально не менш впливові, окремими гілками влади; вони наголошують на неможливості сприйняття троїстої концепції державної влади як сталої доктрини [2, с. 579].

Ретельні дослідження державно-політичних процесів виявили, що форми державної влади мають схильність до постійних змін. Таке явище можна пояснити поступальним розвитком суспільства, який супроводжується виникненням нових потреб, обслуговування яких відповідно покладається на державу. Держава, в свою чергу, збільшує свій апарат. Як наслідок, маємо значну кількість підсистем органів державної влади, на які покладається реалізація нових функцій, багато із яких, відповідно до класичного поділу державної влади на три гілки, не входять до жодної з них і фактично знаходяться в проміжному становищі щодо законодавчої, виконавчої та судової гілок. Це свідчить про те, що практичний досвід державного

будівництва у деяких випадках є рушійним фактором для теоретичного обґрунтування окремих правових явищ з метою їх упорядкування.

Учені дореволюційного періоду, царської Росії, розвиваючи державне право, зверталися до питання поділу державної влади. У своїх працях вони звертали увагу на невідповідність концепції трієїсної структури державної влади правовим реаліям. Зокрема, М. Коркунов, досліджуючи цю концепцію, зазначав, що обмежуватися трьома функціонально-відокремленими напрямками діяльності державних органів не слід. Адже їх дещо більше, і число їх може постійно збільшуватися, тобто класичний поділ державної влади стає неможливим [3, с. 373, 378].

Аналогічну позицію займають і деякі сучасні вчені-державознавці – О. Кутафін, О. Марцеляк, С. Сербогіна, Ю. Тодика, В. Чиркін, В. Яворський та ін. Позиції їх сходяться у тому, що, на їх думку, реально можна виокремити й інші підсистеми органів, які повною мірою претендуватимуть на статус гілки державної влади.

Підаючи сумніву концепцію поділу влади, Ф. Кокошкін вів мову про наявність у реальності четвертої, «врівноважуючої» гілки влади, під якою він розумів владу, що регулює та врівноважує діяльність інших гілок, – це народ, громадяни, наділені виборчим правом [4, с. 221].

Можливість існування «врівноважуючої» гілки влади О. Канівський пояснює відсутністю сталості у концепції поділу державної влади та фактичною мінілістичною існуючих політико-правових відносин у державі. Умови державно-правових відносин самі собою є історично змінними явищами, всередині яких може змінюватися і реальний вираз теорії поділу державної влади [5, с. 25–39].

Про існування четвертої (установчої) гілки влади ведуть мову також А. Головістківа та Ю. Дмитрієв, які, погоджуючись із припущенням Ф. Кокошкіна, зазначають, що функції публічної влади можуть виконуватися і народом через інститут виборів [6, с. 213].

Інститут виборів передбачає існування спеціалізованої системи публічних інституцій – виборчих органів. Саме через них певною мірою реалізується установча влада народу. Відбувається це шляхом безпосередньої участі частини громадян в організації та проведенні виборчого процесу

під час роботи у виборчих органах різних територіальних рівнів.

Грунтовне вивчення виборчих органів загалом, у тому числі виборчих комісій, дало основу для виникнення нового напрямку в розумінні їх сутності. Цим напрямком стала концепція електоральної або виборчої гілки державної влади. Основою цієї теорії є теза про теоретичне існування більш як трьох гілок державної влади. Відповідно, виборчі органи є системою державних органів влади, що утворюють стійку систему, яка забезпечує реалізацію політичної волі громадян та гарантує дотримання періодичної заміни народних представників у представницьких органах.

Звертаючи увагу на наявність у системі виборчих комісій ознак, що характеризують їх як гілку державної влади, М. Авдеєнкова, Ю. Дмитрієв звертають увагу на неоднозначність правової природи цих органів, припускаючи можливість виділення їх в окрему гілку державної влади [7, с. 78–79]. На користь такого припущення свідчать також дослідження А. Автономова, Ю. Веденеєва, С. Станських та ін., які обґрунтовують доцільність виділення виборчих органів в окрему гілку державної влади. Більше того, вони обґрунтували потребу позитивного закріплення виборчої гілки влади, що базується на вирішенні комплексу проблем виборчого процесу [8; 9; 10].

О. Мурашин висловлює думку про те, що у класичній теорії поділу влади існують структурні недоліки, звертає увагу на те, що державна влада має включати і виборчу владу як механізм прямої реалізації народного суверенітету [11, с. 153].

Концепція електоральної влади має і своїх опонентів. Зокрема, С. Князев критикує розробки деяких правників стосовно побудови виборчої гілки влади в Російській Федерації. Він вважає, що не слід допускати зміцнення виборчих органів, адже воно призведе до монопольної компетенції цих органів у питаннях організації та проведення виборів. Це, у свою чергу, може становити загрозу самій ідеї народовладдя [12].

Зважаючи на викладене, перегляд існуючого стану речей щодо поділу державної влади в Україні є особливо актуальним у світлі підвищення уваги до виборчого процесу, що є основою формування вищих органів влади та їх легітимації. Це зумовлює необхідність теоретичної ідентифікації виборчих органів, які здійснюють реалізацію

процесуальних виборчих норм, що прямо пов'язано з низкою практичних проблем. До них належать: визначення статусу системи виборчих комісій; виявлення місця цієї системи у структурі публічних органів влади, що прямо пов'язано з характером та якістю виконуваних ними функцій; визначення сутності взаємовідносин з трьома «основними» гілками державної влади.

Метою цієї статті є розгляд основних ознак системи виборчих комісій України.

Система виборчих комісій в Україні наділена специфічними ознаками. Як будь-яка публічно-владна структура, система виборчих комісій має власну інфраструктуру. Чинне виборче законодавство класифікує виборчі комісії саме за територіальною ознакою на три рівні: Центральна виборча комісія, територіальні (окружні) та дільничні виборчі комісії. Кожна ланка системи має власну компетенцію, що залежить від місця в цій системі. Таким чином, вся структура є вертикальною з чіткою ієрархією всередині. Ієрархічність, у свою чергу, впливає із взаємовідносин імперативного характеру, що складаються між Центральною виборчою комісією України, територіальними (окружними) та дільничними виборчими комісіями. Вектор підвладності та підконтрольності опосередковано спрямований від ЦВК до дільничних виборчих комісій через середню ланку територіальних (окружних) виборчих комісій.

На систему виборчих комісій покладается проведення різних видів виборів (президентських, парламентських та виборів до органів місцевого самоврядування). Організація та проведення виборчих процесів покладається на однакові за системою, структурою та компетенцією виборчі комісії. Розрізняються лише окремі повноваження, якими наділені виборчі комісії в силу існування певних особливостей конкретної форми виборів. Створення такої гнучкої системи публічних органів влади пояснюється намаганням держави створити універсальну та стійку структуру спеціалізованих органів, що здатні забезпечити проведення будь-яких форм виборів у країні.

Такий підхід до юридично оформленого правового положення системи виборчих комісій, як свідчить вітчизняна практика, є досить дієвим та ефективним.

Тенденції у юридичній науці свідчать, що виявлення правової природи є складним процесом при розгляді системи виборчих комісій як єдиної універсальної системи публічних органів влади. Саме неврахування універсальності системи виборчих комісій, на нашу думку, штучно створює перешкоди виявленню правової природи виборчих комісій, оскільки організація трьох різних форм виборів єдиною системою органів закономірно нашоухує на припущення про наявність різниці між такими системами виборчих комісій. Мається на увазі факт існування в системі виборчих органів України певних підсистем, що мають різну спрямованість.

Підтвердження висловленої гіпотези знаходимо, зокрема, у законодавстві Республіки Білорусь. Виборчий кодекс цієї країни (від 11.02.2000 р. № 370-3) закріплює існування підсистем виборчих комісій з підготовки та проведення виборів народних депутатів, президента та до органів місцевого самоврядування (ст. 25). Виборчий кодекс м. Москва (від 06.07.2005 р. № 38-3М) закріплює існування підсистем виборчих комісій залежно від форми виборів, що організуються та проводяться. Норми цього кодексу передбачають існування двох видів систем виборчих комісій: для організації та проведення виборів до органів місцевого самоврядування та до міської думи м. Москва.

Зважаючи на особливості українського законодавства, у питаннях суміщення проведення виборів до парламенту та до органів місцевого самоврядування досить примарним є існування двох окремих видів виборчих комісій для організації цих двох форм виборів. Ще з часів існування СРСР до українського законодавства дійшла традиційна норма, що передбачає проведення виборів до парламенту та до органів місцевого самоврядування в межах одного виборчого процесу. При цьому система виборчих комісій з двох форм виборів є єдиною, тобто такою, що паралельно виконує функції з організації та проведення обох видів виборчого процесу. Однак, незважаючи на це, з теоретичної точки зору всі три види виборчих комісій мають право на існування, зважаючи на наявність трьох принципово різних цілей в них.

У виборчих законах України ці види виборчих комісій злиті в єдину інфраструктуру. Формулювання статей закону, що регламентують їх правовий статус,

мають узагальнений вигляд. Диспозиції цих правових норм встановлюють найзагальніші положення, уникаючи конкретизації особливостей правового положення виборчих комісій при різних формах виборів. У цьому виявляється ознака універсальності системи виборчих комісій України.

Внутрішня організація роботи виборчих комісій побудована на принципі колегіальності. Кількісний склад комісій визначається законом. Два члени комісії посідають керівні посади: секретар та голова комісії. Прийняття всіх рішень здійснюється виключно на колегіальній основі.

Єдність системи виборчих комісій забезпечується наявністю єдиної функціональної спрямованості. Діяльність зазначених органів має єдиний предмет відання: організація та проведення виборчого процесу у межах конкретної форми виборів.

Повноваження виборчих комісій усіх рівнів спрямовані на здійснення відповідних організаційних заходів. Кінцевий результат роботи тривірневої системи виборчих органів виявляється у створенні відповідних умов за яких усі суб'єкти виборчого процесу мають змогу повною мірою реалізувати власну правосуб'єктність.

Центральна виборча комісія наділена ознакою загальнодержавного масштабу дії. Дві нижні ланки комісії, у свою чергу, уповноважені здійснювати владний вплив виключно на конкретній частині території. Субсидіарний характер повноважень виборчих комісій нижніх рівнів дає підстави стверджувати про існування ознаки загальнодержавного характеру системи виборчих комісій у цілому.

Аналіз ознак, притаманних виборчим комісіям України, дозволяє сформулювати певні висновки: система виборчих комісій України, безперечно, є органом публічної влади. Це впливає з наявності в системі органів таких ознак, як задоволення суспільних потреб, що полягає в їх призначенні організувати та проводити вибори для виявлення політичної волі громадян; територіальний принцип створення; наявність відносин імперативного характеру всередині тощо [13, с. 41].

Комплекс ознак, притаманних сучасній системі виборчих органів України, дає підстави віднести їх до органів державної влади (виконання ними загальнодержавної мети, що притаманно всім виборчим комісіям). Окрім цього, висновки ґрунту-

ються на тому, що вся система виборчих комісій наділена такою ознакою, як суверенітет. Під суверенністю слід розуміти їх незалежність від усіх органів публічної влади та інших суб'єктів, заінтересованих у конкретних результатах виборів. Ця ознака знайшла своє законодавче закріплення, зокрема, у ст. 3 Закону України «Про Центральну виборчу комісію» від 30.06.2004 р. № 1932-IV. Виражена вона у формі закріплення принципу незалежності системи виборчих комісій.

Загалом слід констатувати, що система виборчих комісій України побудована шляхом штучного або позитивного об'єднання в єдину функціональну структуру, яка покликана організувати та проводити вибори до різних публічних органів влади. Система колегіальних органів, окрім іншого, пов'язана тісними внутрішніми зв'язками імперативного характеру. При цьому об'єднуючим фактором є єдність мети, що полягає в об'єктивному виявленні політичної волі виборців з подальшою їх трансформацією у владні представницькі структури органів державної влади та місцевого самоврядування.

Найбільш характерними ознаками системи виборчих комісій України, на нашу думку, є:

- наявність «вертикальної» ієрархічної структури, елементи якої пов'язані між собою зв'язками імперативного характеру;
- універсальність (здатність організувати вибори різних видів);
- колегіальність (один із основоположних принципів функціонування та прийняття рішень);
- функціональна спрямованість на організацію та проведення виборів до органів публічної влади;
- спільна мета (виявлення політичної волі громадян для трансформації її у владні публічні структури);
- публічний характер діяльності.

Таким чином, *систему виборчих комісій України слід охарактеризувати як публічну, вертикальну, ієрархічну структуру універсальних, колегіальних виборчих органів державної влади, пов'язаних між собою імперативними зв'язками, що побудовані на основі єдиної функціональної спрямованості на організацію та проведення виборів до всіх форм органів публічної влади з метою виявлення політичної волі громадян для трансформації її у владні публічні структури.*

Викладене дає підстави стверджувати про неможливість віднесення виборчих комісій до жодної з існуючих підсистем («гілок») державної влади. Зумовлено це наявністю надто великої кількості специфічних ознак, що свідчить про несумісність функціональної належності системи виборчих комісій в Україні до жодної іншої гілки влади. Більше того, наявність жорстко спеціалізованої, функціонально відокремленої компетенції є свідченням виконання ними державно-владних повноважень.

Розглянуті нами ознаки є не просто ознаками органів державної влади, а повною мірою характеризують уособлені гілки державної влади. Тому можна піддати сумніву тезу про проміжне та вторинне значення і положення системи виборчих комісій в Україні по відношенню до трьох «основних» («класичних») гілок влади.

Висновки

Система виборчих комісій є ієрархічною структурою виборчих органів державної влади, яка за своїми ознаками та тенденціями розвитку може бути зародком «електоральної» гілки влади в межах державно-будівничих процесів в Україні. Такий прогноз може бути справджений виключно у випадку подальшого активного розвитку системи виборчих органів в Україні за векторами, які запропоновані у рамках охарактеризованої нами концепції або ж шляхом запровадження інших змін, що спрямовані не лише на удосконалення системи існуючих виборчих комісій, а й на формування у них таких ознак, як фундаментальність вертикальної системи з уніфікацією кожного з рівнів у питаннях порядку формування та повноважень.

Такий підхід до розуміння правової природи виборчих органів є більш адекватним порівняно з тим, що зводиться до невизначеності їх стану та місця у державному апараті. Визначення виборчих комісій як сукупності органів, що одночасно належить до державного апарату та до системи місцевого самоврядування, є неприпустимим, оскільки руйнує всю ідею розмежування органів публічної влади на державну та муніципальну підсистеми. Виокремлення виборчих комісій в окрему гілку влади також пояснює співвідношення їх з іншими класичними гілками влади. Вже сьогодні система виборчих комісій має деякі ознаки, притаманні класичним

гілкам влади, у тому числі незалежність, функціонально-телеологічна спрямованість, єдність принципів діяльності, державне фінансування тощо.

Зазначені зміни у правовому становищі системи виборчих органів у нашій країні мають відбуватися невідривно від процесів реформування всього виборчого законодавства, що має будуватися на якісно новому розумінні сутності та значення виборчих органів. Це має відбуватися у межах загального процесу створення кодифікованого та уніфікованого законодавства для проведення виборчого процесу. Адже всі зазначені процеси є логічним наслідком розвитку України як демократичної правової держави, яка всіма засобами намагається втілити демократичні ідеали у всі сфери суспільного життя.

Література

1. *Этин Л. М.* Разделение властей: опыт современных государств. – М., 1995. – 176 с.
2. *Еллиек Г.* Общее учение о государстве. – СПб., 2004. – 752 с.
3. *Коркунов Н. М.* Русское государственное право: Т. 1. Введение и общая часть. – СПб., 1914. – 622 с.
4. *Кокоткин Ф. Ф.* Лекции по общему государственному праву / Под ред. В. А. Томсинова. – М., 2004. – 312 с.
5. *Канівський О. С.* Развитие теории разделения власти. – Севастополь, 1999. – 48 с.
6. *Головистикова А. Н., Дмитриев Ю. А.* Проблемы теории государства и права. – М., 2005. – 832 с.
7. *Авдеевкова М. П., Дмитриев Ю. А.* Конституционное право в Российской Федерации: В 9 т. Т. 1. Основы теории конституционного права. – М., 2005. – 384 с.
8. *Автономов А. С.* Избирательная власть. – М., 2002. – 88 с.
9. *Веденев Ю. А.* Избирательная власть: исторический контекст, политико-правовая сущность и механизм осуществления // Бюллетень Центральной избирательной комиссии РФ. – 1995. – № 2. – С. 39–49.
10. *Станских С. Н.* «Избирательная власть» как часть государственной власти: к постановке проблемы // Конституционное и муниципальное право. – 2004. – № 1. – С. 16–20.
11. *Мурашин О. Г.* Акти прямого народовладдя у правовій системі: Дис. ... д-ра юрид. наук. – К., 2001. – 420 с.
12. *Князев С. Д.* Система избирательных комиссий: нужна ли электоральная вертикаль? // Академический юридический журнал. – 2002. – № 1. – С. 6–12.
13. *Ярмиш О. Н., Серьогін В. О.* Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні. – Х., 2002. – 672 с.

